

Akustiske perspektiver

**Festskrift til professor
dr.techn. Fritz Ingerslev**

Redaktion:
Jørgen Kristensen
Jørgen Petersen og
Knud Rasmussen

Litt om og omkring Nordisk Akustisk Selskap

WILHELM LØCHSTØER

Forutsetninger. Tilblivelse.

Knapt noe annet seriøst faglig og vitenskapelig selskap har en slik fødselsattest som Nordisk Akustisk Selskap. Fødselsdagen var den 19. juni 1954. Åstedet var København, hvor det da ble arrangert et nordisk akustisk møte som ga sin tilslutning til dannelsen av selskapet.

Den samme dag feiret Acoustical Society of America sitt 25-års jubileum med en bankett i New York. Fra stiftelsesmøtet i København ble sendt følgende telegram til festen:

København K, Denmark. June 19, 1954.

The Chairman of the meeting of the Acoustical Society, Hotel Statler, New York.

The first child of ICA was born on the 19th of June 1954 at 12.55 p.m. The name of the child will be: The Scandinavian Acoustical Society. 125 happy fathers from four Scandinavian countries were gathered at the cradle to welcome the boy. We hasten to announce the birth of the boy to the grandfather and send our best greetings on the occasion of the 25th Anniversary of the American Acoustical Society.

<i>Paavo</i>	<i>Reno</i>	<i>Claes</i>	<i>Fritz</i>
<i>Arni</i>	<i>Berg</i>	<i>Wachtmeister</i>	<i>Ingerslev</i>
<i>Finland</i>	<i>Norway</i>	<i>Sweden</i>	<i>Denmark</i>

Telegrammet og den mottagelse det fikk på festen er referert i JASA, 26 (1954), s. 879.

På mange måter synes jeg denne episoden er et utslag av en holdning eller tone som har preget NAS og samværet der. Krav til faglig alvor og standard har ikke gjort medlemmene eller samværet altfor høytidelig og bundet. Den litt uhøytidelige menneskelige kontakt har alltid vært et fremtredende trekk ved alle våre sammenkomster. Slik har i alle fall jeg personlig opplevet det, og ønsker at dette fortsatt må få være tilfelle. Det språklige fellesskap er antagelig et

viktig moment og betingelse for en slik tone også i faglig omgang.

På den annen side vil vel økende antall medlemmer, flere og mer spesialiserte fagmiljøer osv. lett trekke i motsatt retning. I den første tid var miljøene færre og det gjensidige personkjennskap vel noe større enn i dag. Tidene, formene og »melodien« forandrer seg, men jeg håper og tror at nye generasjoner vil finne sine former som kan ta vare på også det ikke strengt faglige, noe som har vært så givende og verdifullt for mange av selskapets medlemmer så langt.

Stiftelsesdagen 19. juni 1954 markerer selvfølgelig som sådan en begynnelse, men markerer samtidig en avslutning på en tilblivelseshistorie. Stiftelsen av et selskap som Nordisk Akustisk Selskap (NAS) springer ikke ut spontant og fullt ferdig over natten, så å si av intet. Forut ligger en tilblivelseshistorie, dels villet og bevisst ført frem til det konkrete resultat, dels noe mer diffust uttrykt som »utviklingen«, »forutsetningene«, »ligger i luften« osv. Kanskje kan dette sammenlignes med spirer som dannes og lever mer eller mindre i det skjulte inntil ytre forhold gir mulighet til å slå ut i full blomst, bare det er noen hender som er villige til å hjelpe.

Dannelsen av slike spirer som har slått ut i blomst gjennom NAS og andre akustiske organisasjoner ligger vel så langt tilbake som i 1920-årene med den sterke utvikling av elektronikken med forsterkertelektikk, mikrofonteknikk osv. osv. Vi fikk da et helt nytt begrep og et nytt fag, elektroakustikk. Dette felt bød i seg selv på mange problemer og utfordringer, f.eks. i forbindelse med radio, lydfilm o.a. For akustikk generelt som fag og vitenskap betød det vel mer at man med elektronikken og mikrofonen fikk et helt nytt og effektivt verktøy for observasjoner og målinger. Litt ekstremt kan man si at elektronikken kom til avløsning av svingende flammer, roterende speil, striper på sotete glassplater, bruk av øret som »mikrofon« og ikke bare som et hørselapparat osv. Akustisk forskning og teknikk slik vi kjenner den i dag kan vel i det hele tatt ikke tenkes uten elektro-

nikken. Fra å være en nokså bortgjemt del av fysikken har nå akustikk fått et meget videre innhold og vokset til et felt av ny og økende betydning både faglig, samfunnsmessig og økonomisk.

Spirene fra denne tid slo vel først ut i blomst i USA med stiftelsen av Acoustical Society of America (ASA) i 1929.

Utover i 1930-årene var det også her i Norden en økende aktivitet innen akustikk uten at det ble etablert organiserte samarbeidsformer. Men det grodde spirer som kunne slå ut i blomst.

Etter krigen 1940-45 fikk vi på internasjonalt plan begivenheter som nok har betydd atskillig for veksten av spirene til NAS. I 1947 etablerte International Organization for Standardization (ISO) en egen komité for akustikk (TC 43-Acoustics) og i 1951 fikk vi International Commission on Acoustics (ICA) som en kommisjon under International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP). Begge disse begivenheter har nok betydd en vesentlig forutsetning for dannelsen av NAS. Ja, i telegrammet til »grandfather« omtales jo NAS som ICA's første barn.

Så meget om de tegn og begivenheter i tiden som danner noe av forhistorien for NAS.

Men bare »forutsetninger« er ikke nok til å etablere et selskap som NAS. Det må også en viss bevisst aktivitet til. Jeg kan ikke si når de aller første spor til et initiativ for dannelsen av NAS opptrer. Det er vel ikke så usannsynlig at dette, som så meget annet det er kommet noe godt ut av, har vært fremkastet som en tanke over en kopp kaffe eller et glass øl. Det får nå være som det vil.

Klart artikulert kom forslag om dannelsen av et nordisk akustisk selskap til uttrykk på en sammenkomst av de nordiske deltagere i det første ICA-møtet i Delft i 1953. Sentrale personer i denne sammenheng var studiosjef Paavo Arni, Finland, dosent Reno Berg, Norge, lektor Fritz Ingerslev, Danmark og sivilingeniør Claes Wachtmeister, Sverige. Disse fire utgjorde et utvalg som skulle arbeide videre med saken, og de er nok å betrakte som de egentlige fedre til NAS, selv om telegrammet fra stiftelsesdagen re-

ferert i det foregående, opererer med 125 fedre. Disse 125 var deltagere i et nordisk akustikermøte i København 17.-19. juni 1954. Her ble bl.a. utvalgets forslag diskutert, og den 19. juni gav så møtets deltagere sin tilslutning til dannelsen av et Nordisk Akustisk Selskap. Denne dato er ved senere styrebeslutning fastsatt som selskapets stiftelsesdato.

Organisasjon. Styre.

Allerede ved stiftelsen den 19.6.1954 ble det bestemt at det nordiske selskapet skulle organiseres som en sammenslutning av nasjonale akustiske selskaper, ett fra hvert land, og uten direkte personlig medlemskap. Som medlem i et nasjonalt selskap var og er man automatisk også medlem av det nordiske selskap. Dette er den eneste måten hvorved enkeltpersoner kan bli medlem av NAS.

Litt kuriøst er det da at ved det nevnte tidspunkt eksisterte ikke slike nasjonale selskaper eller foreninger som organisasjonsformen forutsetter, hverken i Danmark eller Norge. Slike selskaper måtte først etableres før NAS kunne fungere. Dette ble da også temmelig raskt ordnet, idet Dansk Akustisk Selskab ble stiftet i januar og det norske selskapet i mars 1955. I Finland og Sverige var det allerede ved stiftelsen slike selskaper. På møtet 19.6.1954 ble imidlertid valgt et midlertidig styre. Den formelle *konstitusjon* av det nordiske selskapet, NAS, kunne først finne sted på et styremøte i Stockholm den 6. juni 1955. Her ble professor, dr.techn. Fritz Ingerslev valgt til selskapets første president. Etter dette møtet ble også selskapets opprettelse bekjentgjort ved meddelelser til J.A.S.A. (1955, s. 1228) og *Acustica* (1955, s. 207), og da noe mer formelt og nøkternt enn i telegrammet til Acoustical Society of America.

Styret i NAS består av fire styremedlemmer, ett fra hvert av de nasjonale selskapene, og utpekt innen styrene for disse. Opprinnelig het det at styret skulle velge selskapets president »innen sin midte«. Presidenten måtte altså være medlem av styret i et av de

nasjonale selskapene. Dette kunne skape vanskeligheter bl.a. fordi valgperiodene i NAS og de enkelte selskapene ikke var sammenfallende. I 1972 ble derfor bestemmelsen endret slik at presidenten nå velges uavhengig av styrefunksjonene i de enkelte selskapene, og nærmest kommer »i tillegg« til det øvrige styret. Styremedlemmene *utpekes* av de enkelte selskaper, mens presidenten *velges* av styret etter forslag fra de nasjonale selskapene. Styremøter holdes vanlig i forbindelse med de nordiske møter. I den mellomliggende tid blir vanligvis de saker som måtte dukke opp, diskutert pr. korrespondanse.

Siden det konstituerende møtet i juni 1955 har selskapet hatt følgende presidenter:

1955-1962 professor Frits Ingerslev, Danmark

1962-1968 professor Gunnar Fant, Sverige

1968-1972 professor A. Kjerbye Nielsen,
Danmark

1972-1980 universitetslektor Wilhelm Løchstør,
Norge

1980- civilingeniør Juhani Borenius,
Finland.

I den første tiden fulgte selskapets adresse presidenten. Ved beslutning i 1970 ble det fastsatt at selskapets adresse er Dansk Akustisk Selskab, og at dette selskap også har sekretariatet for NAS.

Nordiske møter og annen virksomhet

Selskapets formålsparagraf sier at selskapet har som formål å fremme den akustiske vitenskap og utbre kunnskaper innen dette feltet, å etablere kontakt mellom akustisk interesserte i de nordiske land og å etablere kontakt med internasjonale organisasjoner.

Det er vel egentlig på de to siste feltene, som kontaktorgan innad og utad, at NAS har virket. Den rene informasjon, kunnskapsspredning, har selskapet i liten utstrekning kunnet ta seg av.

Innen Norden har den kontaktskapende virksomhet dels bestått i oppfordring til og assistanse med gjensidig informasjon om medlemmer, møter og

andre aktiviteter osv. Erfaringen har tildels vært at det er lettere å ønske seg en slik ordning enn å oppfylle det som måtte være nødvendig for at den skal fungere. Dette gjenspeiles i det stadig tilbakevendende punkt i styrets forhandlinger. Meget henger nok sammen med arbeidsformene har vært nokså forskjellige i de fire nasjonale selskapene. Meget tyder på at det etterhvert går bedre.

Det dominerende trekk i den internordiske kontaktvirksomheten er de regelmessige nordiske møter. På møtet i København i 1954 (stiftelsesmøtet) besluttet man å holde et nytt nordisk møte i Helsinki i 1956. I selskapets lover, vedtatt i 1955, sies det at møter avholdes i den utstrekning styret bestemmer. På styremøtet i 1956 ble det bestemt at man inntil videre holder et nordisk møte hvert annet år på omgang mellom de fire land. Dette har vært fulgt siden. Selskapets møter har vært holdt slik:

Stiftelsesmøte	København,	juni 1954
1. nordiske møte	Helsinki,	sept. 1956
2. nordiske møte	Stockholm,	sept. 1958
3. nordiske møte	Oslo,	juni 1960
4. nordiske møte	København,	aug. 1962
	(4. ICA-kongress)	
5. nordiske møte	Helsinki,	sept. 1964
6. nordiske møte	Gøteborg,	sept. 1966
7. nordiske møte	Trondheim,	mai 1968
8. nordiske møte	København,	aug. 1970
9. nordiske møte	Otaniemi,	aug. 1972
10. nordiske møte	Lund,	aug. 1974
11. nordiske møte	Sandefjord,	aug. 1976
12. nordiske møte	Odense,	aug. 1978
13. nordiske møte	Åbo,	aug. 1980

Til alle møtene har det oftest vært invitert foredragsholdere utenfor de nordiske land, mens NAS-møtenes møtespråk har vært »skandinavisk«. Fra tid til annen har det vært reist spørsmål om møtene burde ha engelsk som offisielt språk, bl.a. for at møtene kunne ha en videre interesse internasjonalt. Slike forslag er blitt avvist av forskjellige grunner.

Et moment har vært at et nordisk møte med engelsk som møtespråk egentlig ikke blir noe nordisk møte, men mer som et avdelingsmøte i en større internasjonal organisasjon. Det er ansett som meget verdifullt, ikke minst for yngre og nye folk, at man i NAS-møtene har et forum utenfor sitt eget land hvor man allikevel kan tale sitt eget språk. Også for etablering av personlige kontakter er vel dette språklige moment af betydning og bør bevares så langt som mulig.

I NAS som vel i de fleste andre tilsvarende foreninger, har møteformen vært gjenstand for diskusjoner. En i og for seg gledelig økning innen akustisk forskning og teknikk (helt i tråd med selskapets formål) har ført til en sterk oppsvulming av møtene. Dette skaper problemer både arrangementsmessig og hva utbyttet av møtene angår. I våre nordiske møter har man etterhvert måttet gå over til å ha flere parallellsesjoner, noe som nok i noen grad kan gå ut over det samlende fellesskap ved møtene. Man har imidlertid ikke ønsket å gå til noen hårdhendt begrensning av deltagelsen eller temaene. I nogen grad har man prøvet å sette et slags motto for hvert møte, f.eks. som i Odense i 1978 med »Liv og Lyd«, uten at dette egentlig har ført til avvisning av andre temaer.

Det har også vært tegn til at spørsmålet om forholdet mellom grunnforskning og anvendt forskning har sine forgreninger til NAS-møtenes karakter. I tillegg til de mer tradisjonelle akademisk pregede miljøer, er det nå etablert fagmiljøer som er utpreget brukerrettet. Kanskje bør møtearrangører regne med i noen større grad å måtte søke en balanse mellom grunnleggende faglige spørsmål og dagsaktuelle rent praktiske spørsmål som emner på møtene.

En hårdhendt temabegrensning vil nok rent faglig kunne være en fordel for en engere krets av spesialister. Men en slik møteform vil temmelig sikkert føre til at mange ikke kommer på de nordiske møter i det hele tatt, kanskje bare med mange års mellomrom. Møtene vil da få karakter av rene seksjonsmøter istedenfor å skulle være et felles og samlende

nordisk møte. På slike fellesmøter kan man i det minste treffe andre fagfeller, kanskje noe på siden av ens egen spesialitet, hvilket vel må sies å være et verdifullt moment. Derfor tror jeg at man bør holde på den samlende fellesform uten for sterke begrensninger, selv om mange vil føle at et slikt møte tildels virker lite effektivt. Det er nemlig spørsmål om ikke det mest verdifulle utbytte av slike møter til syvende og sist ligger litt på siden av det rent faglige.

Selv om de regelmessige nordiske møtene er det viktigste moment i den nordiske kontaktvirksomhet innen NAS, har også andre former vært diskutert. Bl.a. har det vært foreslått at man skulle gå til en eller annen form for regelmessig publikasjon, med et nordisk akustisk tidsskrift som de mest høytflyvende planer. Som alle kjenner til er det ikke blitt noe av dette, og det av diverse grunner.

Når det gjelder et tidsskrift har det vært reist tvil om man egentlig har kapasitet nok til å holde et rent faglig tidsskrift gående i tillegg til de allerede eksisterende internasjonale tidsskrifter. Men i siste instans er det nok økonomien som har vært helt avgjørende. Man har ansett det som urealistisk at NAS skulle kunne etablere den økonomiske basis og ryggrad som et slikt tidsskrift ville forutsette.

NAS er ikke en organisasjon som forvalter økonomiske ressurser av betydning. Tvert imot kan man heller si at NAS arbeider uten økonomi, uten derfor å si at det arbeider uøkonomisk. Den økonomiske del av NAS er basert på en meget beskjeden kontingent per. medlem av de nasjonale selskaper. Noen startkapital fantes ikke.

Særlig med den utvikling man har hatt av priser og pengeverdi kan det være interessant å se tilbake i regnskaper for 20-30 år siden. Det virker jo da nesten litt »yndig« når utgiftsiden i regnskapet for et av de første år bare opererer med postene »Porto kr. 25.-, Rikstelefon kr. 3.90«, og hvor selskapets revisor høytidelig avgir erklæring om at han har kontrollert tilstedeværelsen av en kontantbeholdning på kr. 1.45. Man tenker jo da at billigere kan et internasjonalt selskap neppe drives. Og dog, når man blir

noen år frem finner man et år følgende utgiftsposter i det reviderete årsregnskap: »Utgifter kr. 0.00«. Slik har det faktisk vært også andre år.

Men kontingenten løper jo inn, mer eller mindre regelmessig riktignok, men den kommer. Med utgifter av den størrelse som er antydnet, øker da beholdningen, selv om det vel er en overdrivelse å si at pengene hoper seg opp. Etterhvert er imidlertid kapitalen blitt såpass stor at NAS kan yte en startkapital og en garantikapital for arrangører av de nordiske møtene, og har på den måten også fått en begrenset økonomisk funksjon for den nordiske kontaktsomheten.

Tendensen til profesjonalisering av selve arrangementet som man har hatt, henger vel for en stor del sammen med at møtene er blitt større, kanskje også noe med at »det skal være slik«. De første møtene må nærmest sies å være arrangert »på frihånd« av amatører, ofte i tilknytning til stille tider ved en universitets- eller høyskoleinstitusjon. Denne arrangementsformen holdt seg forresten forbausende lenge. De senere møter har vært lagt til kongresshoteller og/eller med utenforstående profesjonelle arrangører.

Nordisk samarbeid utenom NAS

Et av formålene for NAS er å fremme nordisk kontakt og samarbeid på akustikkens område. Men NAS er ikke, og oppfatter seg ikke, som en organisasjon med et slags monopol på slikt samarbeid, selv om det er naturlig at man innen NAS også følger med i samarbeidsprogrammer som ikke foregår i selskapets regi.

To slike nordiske samarbeidsprospekter bør nevnes her, nemlig samarbeidet i Nordisk Komité for Bygningsbestemmelser (NKB) og i NORDTEST. Begge prosjekter har sin opprinnelse i rent politiske vedtak i Nordisk Ministerråd.

NKB beskjeftiger seg med harmonisering av byggeforskrifter innen de nordiske land. Bestemmelser om lydisolering og andre lydforhold ble her relativt

tidlig sett som et felt som ville ligge godt an for en harmonisering, fortrinnsvis med identiske bestemmelser.

Til å bearbeide saken ble oppnevnt et utvalg »NKB-lydisolerings-utvalget av 1963«. Forventningene om at dette snart og enkelt kunne føre frem viste seg for optimistiske. Ulike byggeskikker, forskjellige faglige oppfatninger osv. gjorde at lydbestemmelsene i de nordiske land ble forskjellige, selv om diskusjonene i lydisoleringsutvalget nok var meget verdifulle for senere arbeider.

I 1971 ble det oppnevnt et nytt NKB-utvalg »NKB-akustikkutvalg«, denne gang med mandat om en sterk tilknytning til ISO-standarder der slike fantes. På dette grunnlag har det skjedd en ytterligere tilnærming og man kan vel si at virksomheten innen NKB-utvalgene har ført til et nærmere samarbeid på disse felter av akustikken. Et ønske i denne sammenheng vil være å synkronisere revisjonsperiodene for byggeforskriftene i de nordiske land.

En annen organisasjon av betydning for nordisk akustisk samarbeid er NORDTEST. NORDTEST ble opprettet i 1973 av Nordisk Ministerråd. Formålet er harmonisering av prøvemeter, felles grunnlag for godkjenning av produkter, rasjonell utnyttelse av ressurser med henblikk på å unngå unødig dobbeltarbeid osv. Innen NORDTEST er det en teknisk gruppe for akustikk. NORDTEST utgir »NORDTEST-metoder«.

Disse »NORDTEST-metoder« omhandler ofte temaer som også er behandlet i ISO-standarder, men er ikke å oppfatte som konkurrenter til ISO-dokumenter. Aksepterte NORDTEST-metoder er ikke i strid med ISO, men er ofte utfyllende når det gjelder spesielle målinger, og tar sikte på å sikre at ISO-standarder praktiseres likt i de nordiske land.

NORDTEST tar også opp momenter som måtte være uklare i ISO-standarder og prøver på nye felter å »ligge litt foran« med henblikk på å kunne bidra til bedre internasjonale standarder. På denne måten må NORDTEST sies å ha også et internasjonalt aspekt, utover det rent nordiske samarbeid.

Internasjonale kontakter

Formålsparagrafens bestemmelser om internasjonale kontakter m.v. har også vært godt fulgt opp av NAS, selv om atskillig av den internasjonale virksomhet fra nordisk side også foregår uten direkte tilknytning til selskapet.

Den første og hittil største internasjonale oppgave som NAS har påtatt seg, var arrangementet av det 4. ICA-møtet i 1962. Det ble holdt i København med 864 deltagere fra 33 land, og med 15 inviterte og 328 anmeldte foredrag. Dansk Akustisk Selskab stod da som den egentlige arrangør, og laget et meget godt møte, mønstergyldig i alle henseender, tildels også mønsterdannende.

Såvidt jeg erindrer innførte nemlig arrangørene da en liten detalj som har dannet mønster for alle senere større akustikermøter, og som jeg litt uærbødig vil trekke frem som et varig nordisk bidrag til internasjonal møtevirksomhet. Nyskapningen bestod i at begynnelse og slutt for de annonserte foredragstider i sesjonsforedragene ble styrt sentralt ved signaler over høyttalere i de enkelte auditorier, og ikke overlatt til de lokale »chairmen«. Men den virkelig store nyskapning, såvidt jeg husker da, var at taletidens utløp ikke bare ble signalisert, men fulgt av musikk (husker ikke hvilken) i et stadig crescendo, slik at det var umulig, iallfall nytteløst, å fortsette å tale. De få som til å begynne med prøvde, måtte fort gi opp. Under hele kongressen kunne man med undring, av og til kanskje også med en viss fryd, konstatere at selv taletrengte store »kanoner« resignerte ved de første toner av »sluttmusikken«, selv om de var midt i en setning. Dette system er senere adoptert av diverse møtearrangører. I all sin enkelhet byr det på fordeler for alle involverte parter. For møtelederen betyr det at han slipper den ubehagelige, ofte umulige, oppgave å skyve en taletrengt foredragsholder ned fra talerstolen. For taleren er systemet så anonymt og objektivt og »likt for alle« at det er umulig å føle seg støtt. For tilhørerne betyr det at det er mulig ikke bare å planlegge hva man vil høre i de

Haydns symfoni 101 »Uret« spillet på elektronorgel (red.)

forskjellige sesjoner, men også å gjennomføre det.

I seg selv er detaljen uten faglig verdi, men den er av stor betydning for det faglige utbytte den enkelte kan få av større faglige møter. Derfor synes jeg det er verd å nevne her.

The International Commission on Acoustics (ICA) med sine internasjonale kongresser hvert tredje år har siden begynnelsen av 1950-årene spilt en sentral rolle i det internasjonale arbeidet innen akustikk. Forbindelsen mellom ICA og NAS inskrenker seg ikke bare til avviklingen av møtet i 1962. I meste-parten av den tid ICA har eksistert har medlemmer av NAS også siddet i ICA, som har et begrenset antall medlemmer. Professor Ingerslev var således medlem fra starten i 1951 til 1969, hvorav flere år som sekretær. Ikke minst gjennom ICA har NAS alltid vært sterkt internasjonalt orientert.

Tross dette ble vel NAS og de nordiske akustiske selskaper hver for seg av visse kretser oppfattet som temmelig isolasjonistiske i forbindelse med opprettelsen av organisasjonen FASE (Federation Européenne des Sociétés d'Acoustique), idet de nordiske selskaper til å begynne med var meget tilbakeholdne i denne sak. Det fører for langt å gå i detaljer. Betenkelighetene knyttet seg dels til en generell tvil om berettigelsen av FASE, da meget av de påtenkte funksjoner allerede var ivaretatt f.eks. av ICA. Dels var betenkelighetene knyttet til mer konkrete saker, først og fremst nokså svevende planer som syntes å kunne medføre betydelige økonomiske forpliktelser. Det var også frykt for en viss monopolisering og dirigering av møtevirksomhet med bl.a. 4 offisielle språk. Etterhvert fant FASE sin arbeidsform med tema-møter av stor faglig interesse, og de mer svevende programpostene ved opprettelsen er avklart eller avskallet. I denne sak har NAS spilt en meget verdifull rolle som diskusjonsforum for de nasjonale selskaper. På styremøte i NAS i Odense i 1978 ble det besluttet at alle de nordiske akustiske selskapene slutter seg til FASE. Dette ble ordnet innen kort tid. I 1984 skal FASE holde sitt møte i Norge.

Internasjonal standardisering

Internasjonalt standardiseringsarbeid foregår formelt i tilknytning til nasjonale standardiseringsorganisasjoner, slik at NAS i og for seg ikke er direkte involvert som organisasjon. Allikevel kan det være grunn til å nevne litt om dette arbeid her.

Internasjonalt standardiseringsarbeid innen akustikk foregår dels i International Organization for Standardization (ISO), dels i International Electrotechnical Commission (IEC). ISO standardiserer metoder, målinger osv., IEC standardiserer instrumenter, spesifikkasjoner m.v.

Jeg tror det er riktig å si at allerede fra første tid innen standardiseringsarbeidet har initiativ, synspunk og personlig innsats fra nordisk side vært fremtredende i meget av det arbeid som er utført. Nokså direkte viste NAS et initiativ i denne retning allerede like etter stiftelsen ved å nedsette et utvalg for trafikkstøy. Utvalgets forslag til målemetoder ble omtrent uendret akseptert av ISO. For tiden er sekretariatet for ISO's akustikk-komité (TC43/Acoustics) lagt til Dansk Standardiseringsråd, og formannshvervet er også på skandinaviske hender ved professor Ingerslev.

Med den stadig økende internasjonalisering, ikke minst innen anvendt akustikk, er standardiseringsarbeidet av stadig større betydning, og det er vel rimelig at utviklingen på dette felt vil måtte bli nøye fulgt innen NAS.

Sluttbemerkninger

Organisasjonsformen med NAS som en sammenlutning av nasjonale selskaper har vært uendret siden stiftelsen. NAS er således egentlig en forening av foreninger.

Det kan selvfølgelig spørres om det er grunn til å ha et slikt selskap på toppen av eller i tillegg til de nasjonale selskapene. Meningene er muligens delte, men jeg tror det kan anføres fordeler ved en slik fel-

les organisasjon både av hensyn til internordiske og internasjonale forhold.

Innen Norden er en hovedfunksjon for NAS å være en kontaktorganisasjon og et forum hvor spørsmål som måtte være av felles interesse kan tas opp. F.eks. ville vel det akustiske miljø innen de nordiske land vært fattigere uten de regelmessige NAS-møtene. Selv om det egentlig er de nasjonale selskapene som arrangerer møtene, er det NAS som representerer kontinuiteten og en slags garanti for at slike møter holdes. Skulle det overlates helt til initiativ fra frittstående nasjonale foreninger, er det vel å frykte at møte- og kontaktvirksomheten ville bli noe mer sporadisk.

Internasjonalt har man den situasjon at »Scandinavia« vel ofte oppfattes som en noe mer homogen enhet enn *vi* opplever det til daglig. Det kan da være fornuftig og rasjonelt med en felles organisasjon som en felles inngangsport til alle nasjonale selskaper.

For kommunikasjon den andre veien er NAS et nyttig forum å ha dersom man utad ønsker å markere seg som »Scandinavia«. Et av de senere eksempler er holdningen til FASE, som nevnt i det foregående.

På disse måtene kan NAS yte en slags utenriks-tjeneste selv om de enkelte nasjonale selskapene i stor utstrekning står på egne ben i mange internasjonale sammenhenger.

Ønsket om et felles forum både internordisk og internasjonalt kunne lett føre tanken til en organisasjonsform med ett nordisk selskap som den primære organisasjon, eventuelt med nasjonale avdelinger av dette. Nå er situasjonen den omvendte, med de nasjonale selskapene som de primære organisasjoner.

Min erfaring er at både tradisjon og praktiske forhold er slik at den organisasjonsform som ble valgt ved stiftelsen og fremdeles består, har vist seg å fungere etter hensikten. Det vesentlige er at man *vet* at man i NAS har en organisasjon gjennom hvilken man kan finne frem og nå frem i akustikkmiljøer uten selv i hvert enkelt tilfelle å måtte lete seg frem i

ukjent terreng. I de snart 30 år som er gått siden stiftelsen har NAS i store trekk kunnet fylle slike oppgaver. Uansett hvor store og selvstendige de nasjonale selskapene måtte bli, tror jeg det både internordisk og internasjonalt vil være en fordel med en slik organisasjon som Nordisk Akustisk Selskap i sin nåværende form er.